

НАУКОВИЙ НАПРЯМ 4
«Інноваційний, інвестиційний та фінансовий менеджмент»

***ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ ЗБАЛАНСОВАНОГО
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ
НА ГАЛУЗЕВОМУ РІВНІ***

Афанасьєв Є.В.

д. е. н., професор

Воробйов Р.Б.

Криворізький національний університет

В сучасних інтеграційних умовах однією з основних передумов підвищення рівня конкурентоздатності промислових підприємств, а також підтримки високих темпів їх розвитку й рівня рентабельності являється впровадження інновацій. Однак, інновації є джерелом розвитку лише за активного й ефективного їх використання в умовах сприятливого середовища для їх впровадження. У зв'язку з цим особливого значення набуває проблема дослідження економічних ризиків зовнішнього середовища, які супроводжують збалансований розвиток промислових підприємств на галузевому рівні.

Слід сказати, що окремі аспекти досліджень означеної проблеми висвітлюються в працях таких провідних економістів як: О.І. Амоша, Є.В. Афанасьєв, О.І. Волков, В.М. Гриньова, С.М. Ілляшенко, А.М. Колот, Н.М. Корсікова, Ж.Л. Крисько, М.І. Крупка, О.Є. Кузьмин, П.П. Микитюк, О.Ф. Овсянюк-Бердадіна, С.М. Скочиляс, В.В. Стадник, Л.І. Федулова [1, с. 163]. Однак, в сучасних економічних реаліях дане питання потребує більш детального вивчення, з огляду на необхідність забезпечення збалансованості в інноваційному розвитку промислових підприємств.

Інноваційна діяльність суб'єктів господарювання, як і будь-який інший активний управлінський процес, супроводжується певними економічними ризиками та невизначеністю ситуації в цілому. Причому, чим вищим є ступінь невизначеності в інноваційному розвитку, тим складнішим, відповідно, являється інструментарій менеджменту щодо прийняття конкретних рішень.

Загалом захищеність інноваційної діяльності промислових підприємств має враховувати збалансовану орієнтованість та базуватись на таких концептуальних принципах управління:

- 1) застосування всього можливого інструментарію управління з метою зниження ступеня інноваційного ризику чи його уникнення в цілому;
- 2) координація ризику у випадку неможливості його повного уникнення;
- 3) оптимізаційне управління інноваційним ризиком з огляду на максимально можливе зменшення потенційних фінансових збитків;
- 4) свідоме прийняття інноваційного ризику керівництвом підприємств у випадку його так званої підприємницької інтуїції щодо одержання певних фінансово-економічних вигод.

Дослідження особливостей зовнішнього й внутрішнього середовищ українських промислових підприємств, а також врахування їх малопрофільної й вузькоспеціалізованої специфіки діяльності, дають змогу визначити джерела основних ризиків, які перешкоджають збалансованому інноваційному розвитку таких суб'єктів господарювання. Серед внутрішніх факторів інноваційних ризиків можна виділити такі:

- неоптимальне місце розташування підприємства щодо цільових ринків збуту товарної продукції, його транспортних сполучень й джерел сировини;
- вузькі місця комплексної системи управління підприємством та низький ступінь її гнучкості;
- недосконалість системи управління якістю;
- неможливість впровадження нових технологій та інноваційних рішень;
- неефективне використання виробничих площ та потужностей;
- недосконалість структури кадрів за рівнем освіти й кваліфікації, а також слабка організація підготовки й перепідготовки кадрів;
- низький ступінь ефективності технічного проектування на підприємстві;
- імідж підприємства з мінливою інноваційною активністю тощо.

У свою чергу, зовнішніми передумовами інноваційних ризиків передусім можуть бути:

- нестабільна внутрішня політико-економічна ситуація;
- неефективність зовнішньоекономічної політики держави;
- стан науково-технічного прогресу в країні;
- міцне конкурентне середовище функціонування;
- зовнішні фінансові фактори, що викликають валютні, депозитні й процентні ризики;
- форс-мажорні обставини різного спрямування.

Таким чином, здійснення будь-якої інноваційної діяльності на прин-

ципах збалансованості має враховувати наведені вище фактори економічних ризиків, тим самим формуючи необхідність їх завчасного аналізу. Аналіз інноваційних ризиків має враховувати декілька етапів:

1) створення реєстру потенційно можливих небажаних варіантів розвитку кінцевих результатів, до яких може призвести впровадження інновацій;

2) формування для кожного реєстру комплексного набору кількісних та якісних показників, що характеризують ступінь інноваційного розвитку;

3) визначення комплексу базових ситуацій та факторів, які можуть супроводжуватись ризиком, а також з'ясування ймовірностей їх виникнення;

4) відбір показників, що визначають ступінь загального інноваційного ризику конкретного венчурного проекту.

Отже, враховуючи вищесказане, можна стверджувати, що збалансований інноваційний розвиток промислових підприємств не можливий без врахування внутрішніх й зовнішніх економічних ризиків, які бажано завчасно виявляти та попереджувати, приймаючи необхідні управлінські рішення на усіх рівнях.

Список використаних джерел

1. Інноваційний розвиток підприємства : навчальний посібник / [П.П. Микитюк, Ж.Л. Крисько, О.Ф. Овсянюк-Бердадіна, С.М. Скочиляс]. – Тернопіль : ПП «Принтер Інформ», 2015. – 224 с.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ІННОВАЦІЙ ЗА ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ЗОНАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Варава Л.М.

д.е.н., професор

Карбан В.П

Криворізький національний університет

В умовах зростання глобалізаційних процесів у міжнародних економічних відносинах перед українськими підприємствами-виробниками постають питання підвищення конкурентоспроможності продукції на зовнішніх ринках, розширення експортного потенціалу. Виходячи з таких умов, на сучасних підприємствах все більше уваги приділяють різномані-